

Članak Visokog predstavnika, Paddy Ashdown-a: "Diplomati UN-a dovode u pitanje napredak u Bosni i Hercegovini"

SARAJEVO, Bosna i Hercegovina – Dok ovo pišem, u Ujedinjenim narodima i nekolicini prijestolnica na obje strane Atlantika odvijaju se intenzivni diplomatski razgovori s ciljem otklanjanja kritične prepreke daljnjem tijeku mirovne operacije međunarodne zajednice u Bosni i Hercegovini.

Srž problema ne leži u Bosni nego u New Yorku. Nakon spora između Sjedinjenih Američkih Država i njihovih partnera u Vijeću sigurnosti oko toga treba li osoblje Sjedinjenih Država koje je stacionirano u svijetu biti pod jurisdikcijom novoosnovanog Međunarodnog kaznenog suda, Washington je uložio veto na odluku Vijeća sigurnosti da produži mandat misiji UN-a u Bosni i Hercegovini.

Raspetljavanje visoke politike transatlantskih odnosa je izvan domena moje funkcije. Ali, moj je posao da tražim ono što je najbolje za Bosnu i Hercegovinu. Ukoliko se ovaj spor ne riješi do isteka današnjeg dana, misija UN-a će se morati spakirati i pristupiti nedoličnom povlačenju iz BiH.

Narod Bosne i Hercegovine mogao bi za ovo platiti visoku cijenu. Isto tako bi mogli ispaštati ljudi u ostatku Europe, kao i u Sjedinjenim Američkim Državama.

Stabilna Bosna znači doprinos stabilnosti Europe.

Bosni i Hercegovini su još potrebne mirovne snage, ne zbog

toga što je ona beznadan slučaj, nego upravo iz suprotnoga razloga. Šest godina nakon najgoreg krvoprolića u Europi poslije Drugog svjetskog rata, ova zemlja pokazuje jasne znake održivog oporavka. Od krucijalnog je značaja da se međunarodna podrška ovom oporavku ne uskraćuje. Uskraćivanje takve pomoći zbog toga što se BiH našla u ulozi pijuna u diplomatskim igrama bio bi nesavjestan čin. Naporan rad međunarodne zajednice iz proteklih šest godina, sa Sjedinjenim Državama na čelu, i samim građanima Bosne i Hercegovine, napokon urođuje plodom.

Naglo povlačenje UN-a moglo bi sve to ugroziti.

BiH ja načinila ogromne pomake na putu ka normalnoj demokraciji. Međutim, još dosta toga predstoji da se uradi. Domaća tijela moraju poduzeti učinkovite mjere kako bi se osiguralo da se ova zemlja ni pod kojim okolnostima ne koristi kao baza za međunarodni terorizam. Ipak, krijumčarenje i trgovina ljudima i dalje ostaje veliki problem.

Otpočele su aktivnosti na uvođenju obrazovnih nastavnih planova i programa u cijeloj zemlji koji će od škola načiniti mjesta pomirenja a ne mjesta nacionalističke indoktrinacije. Postoji stabilna valuta, profitabilan bankarski sustav, a inflacije skoro da nema. Bruto domaći proizvod je u 2000. i 2001. godini porastao za oko 5 posto, usprkos opadanju vanjske pomoći. Ipak, gospodarstvo je i dalje dosta slaba i mora se uraditi dosta toga da se iskorijene nacionalistički nadrilijekovi koji su prije deset godina posijali kaos.

Ove godine je uveden sveobuhvatan suvremeni sustav izdavanja putovnica i osobnih karata, što znači da su sada dokumenti iz BiH isto tako dobri kao i bilo koji u Europi, iako organiziran kriminal i dalje vrši nezdrav utjecaj na velike dijelove društva.

Kada sam krajem svibnja preuzeo odgovornost za provedbu mira u BiH, ja sam utvrdio svoje prioritete – “prvo pravda, onda

posao, putem reforme”.

Mi se nalazimo usred sveobuhvatne reforme sudova, a isto tako provodimo cjelovitu reformu policijskih snaga. Odgovornost za reformu policije nose Međunarodne policijske snage, nad kojima nadzor vrši misija UN-a. Prerano povlačenje misije Ujedinjenih naroda ubrzalo bi tranziciju s Međunarodnih policijskih snaga na Policijsku misiju Europske Unije, što je planirano za kraj ove godine, i stoga bi bilo mnogo teže dostići sljedeću fazu u našem radu s ovdašnjom policijom, a to je borba protiv organiziranog kriminala.

Moj cilj ovdje jeste da polako privodim kraju intervencionistički mirovni proces iz poslijeratnih godina, čija je glavnina vojna komponenta Sjevernoatlantskog saveza, te pomoći u uspostavljanju normalnog prisustva zasnovanog na opsežnom angažmanu Europske Unije i privatnih investitora. Za nekoliko godina neće više biti potrebe za vojnicima i međunarodnim birokratama, kao što sam ja. Nadam se da će umjesto njih Sarajevo biti puno bankara i poslovnih ljudi.

Ukoliko Vijeće sigurnosti ne produži mandat misiji UN-a do 1. siječnja naredne godine, procesu normalizacije bit će zadan težak udarac, ali vjerojatno ne katastrofalan. Trupe Sjedinjenih Država ostat će kao dio stabilizacijskih snaga NATO-a. Stvar je u tome što će za postizanje ciljeva međunarodne zajednice, dakle, stabilne BiH koja nudi sigurnost i prosperitet svojim građanima i koja može zauzeti svoje mjesto kao odgovorna i produktivna članica šire obitelji država, trebati više vremena.

Uspjeh će doći, do sada je urađeno toliko da se to može garantirati, ali će doći sporije i koštati će više.

Zbog naroda Bosne i Hercegovine i zbog međunarodne zajednice, diplomati moraju naći razumno rješenje za spor oko Međunarodnog kaznenog suda – rješenje koje će omogućiti misiji UN-a u BiH da nastavi sa svojim značajnim poslom.

Paddy Ashdown, bivši čelnik Liberalno-demokratske stranke u Britaniji, obavlja dužnost Visokog predstavnika međunarodne zajednice u Bosni i zadužen je za implementaciju Daytonskog mirovnog sporazuma.